އީދުގެ ތެރެއިން މުޖުތަމަޢަށް ހަމަޖެހުން ގެނެސްދެއެވެ.

މިއަދު ދުނިޔެ މިވަނީ ހަލަބޮލިވެފައެވެ. އެއްބަޔަކު އަނެއްބަޔަކާ މިވަނީ ދުރުވެފައެވެ. ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް ގިނަވެ، އެންމެން މިވަނީ "ބިޒީ"ވެފައެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ ބަރަހަލާތަކާ މިވަނީ ގިނަވެ، ހަމަހިމޭނުން އިތުރުވެފައެވެ. އެންމެންގެ ބޭނުންތައް މިވަނީ ގިނަވެފައެވެ. އަރާމުކޮށްލެވޭނެ ވަގުތެއް ނުވެއެވެ. މަޖާކުރަން ފުރުސަތެއް ނުލިބެއެވެ. ޒާހިރުގެ އެންމެން އެއް ތަނެއްގައި ތިބެ ކައިބޮއި ހުރުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބެއެވެ. އާ ހެދުމެއް ލައިގެން އެ ހެދުންލައި ބޭނުންކުރާނެ ދުވަހެއް ނުވެއެވެ.

މި ކަމަށް ބަލާއިރު ގެނެސްދޭ އީދެވެ. ފިތުރު އީދާއި އަޟްހާ އީދެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ ވަރަށް މުހިއްމު އަޅުކަމެއް ކަމުގައިވާ ޙައްޖު، ރޯދަ މަހުގައި ހިފުމުން އެކުވެގެން ފާހަގަކުރެވޭ ފިތުރު އީދެވެ. އެންމެ ބަދަލު އަދި ގިނަ ތަކުލީފުތަކެއް އުފުލައިގެން އަދާކުރާ އަޅުކަމެއް ކަމުގައިވާ ޙައްޖު ފުރިހަމަކުރުމުގެ އުފާވެރިކަމުގައި ފާހަގަކުރާ އީދުކުރުމަކީ ހާއްސަ އުފާވެރިކަމެއް ފާހަގަކުރުމެވެ. އިބާދަތެއް ނިމުމުން މުސްލިމުން الله އަށް ޝުކުރުވެރިވުމެވެ. މިކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވައި މާތް الله ވަޙީކޮށްވައި އާޔަތްތަކުގައި މިސާލުތަކެއް ދައްކަވައިދެއްވައެވެ. "ދިރިއުޅުމުގެ އަސާސްތަކާއި މުޅި ކަނޑައަޅުއްވާ ކަމަކީ الله އަށް ޝުކުރުވެރިވުމުގެ ތެރެއިން ދުނިޔެ ދިރިއުޅުމަށް އަސާސްކުރެއްވުމެވެ. އަދި ދިރިއުޅުމުގެ (އަސާސްތަކުގެ) ޝުކުރުވެރިވުމަކީ ދިރިއުޅުމެވެ." އެއްބަޔަކު އިތުރު ދިރިއުޅުމާ ޝުކުރުވެރިވުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. ހަމަގައިމު ނިޢުމަތްތަކަށް ޝުކުރުވެރިވެވޭ ހިތް ސާފުކުރުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އެއްބަޔަކު އަނެއް ބަޔަކަށް ހެޔޮއެދުން ފާހަގަކުރެވޭ މުޖުތަމަޢެއް ބިނާކުރުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އަދި ފާހަގަކުރުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. ރަމަޟާން މަހުގައި ޝުކުރުވެރިވުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ ތަޢުލީމުތަކުގެ ކުރިއަރާ ހިތްތަކުގައި ތަޤުވާވެރިކަމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އޭގެ ޖަވާބުގައި އިނގިރޭސި ދިރިއުޅުމުގެ ބައެއް ތަކުލީފު ޝުކުރުވެރިވުމެވެ. މާތް الله އަޙުކާމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ހިތްތަކަށް ހެޔޮ ސާފުކަމެއް ދިޔުމެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރެއްވި ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ދަސްކުރުމެވެ. "އޭ ދިރިއުޅުމުގެ ހަމަޖެހުން! ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ހިތްތަކަށް ކުރިއަރާ ދިރިއުޅުމެއް، ޝުކުރުވެރި ހިތްތަކެއް، ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ދިރިއުޅުމެވެ. އަދި ތަޤުވާގެ ހިތްތަކެއް ދީ ބަޔަކަށް ކިޔަވައިދެއްވާށެވެ." (އަލްފަޖްރު: 26) ދިރިއުޅުމުގެ އަސާސް ތަޢުލީމުތަކުގެ އެއް ބައި ތެރެއިން ހިތްތަކަށް ކުރިއަރާ ދިރިއުޅުމެއް ޝުކުރުވެރިވުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އެކަމަކު އެއީ الله އަށް ތަޤުވާވެރިވުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ތަރުހީބުގެ ދިރިއުޅުމެވެ.

އުފާވެރިކަމާ، އީދަކީ ރައްޓެހިކަމުގެ ދިރިއުޅުމާ ތަޢާރަފުވުމެވެ. ޖަމާޢަތުގެ އެކުވެރިކަމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. ކުރީ ދުވަސް ބާރުވުމެވެ. ހާލުބަލާ ކުދިންނާ ބޮޑެތިންނާ އީދުގެ ތަރުހީބު ދިރިއުޅުމެވެ. އިސްލާމީ ދިރިއުޅުމުގެ އެކުވެރިކަމެވެ. އެކުވެރިން ހަމަޖެހުމުގެ ދިރިއުޅުމަށް ދަރިންނަށް ބާރުއަޅާ ކަންކަމެވެ. ތަރުހީބުގެ ހިތްތަކަށް ހެޔޮ ޝުކުރުވެރިވުމެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ދިރިއުޅުމެވެ. މާތް ދީނީ ކަމުގެ އިސްލާމް އެކުވެރިކަމުގެ ރައްޓެހި ގުޅުން ފާހަގަކުރާ ހެޔޮ ހިތްތަކާ ކަމެކެވެ.

އީދަކީ އެކުވެރިކަމުގެ ކުރީ ދުވަސް މަސައްކަތްތަކުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ގެންގުޅުއްވާ ހަމަޖެހުމުގެ ތެރެއިން ކަމުގައި ހަމަޖެހިފައެވެ. އެ މީހަކު ދިރިއުޅުމުގެ މުސްލިމުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. އީދު ހިތްތަކަށް ހަމަ ޖަމާޢަތުގެ ހަމަޖެހިފައެވެ. އެއްބަޔަކު އަނެއް ޖަމާޢަތުގެ ކުރީ އެކުވެރިންގެ ގުޅުން ހަމަޖެހިފައެވެ. ބައިވަރު އެކުވެރިން ޖަމާޢަތުގެ އެކުވެރިކަން ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި ހަމަޖެހިފައެވެ.

އީދު ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން އުފާފާޅުކޮށް މަޖާކުރުމަކީ ވެސް އޮންނަ ކަމެކެވެ. އެއީ ދިވެހިންގެ ސަގާފަތުގައި އޮތް ކަމެކެވެ. ދީނީ މިންގަނޑުތަކާ ހިލާފުނުވާގޮތުގެ މަތިން އުފާކޮށް މަޖާކުރުމަކީ އިސްލާމްދީން މަނާކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ އެއީ އިންސާނާގެ ހިތަށް ވެރިވާ ފޫހިކަމުން ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި އޮތް ކަމެކެވެ. އެއްވެސް ބާވަތެއްގައި އިސްލާމް ދީނަކީ ހިތާމައާއި މާޔޫސްކަމުގެ ދީނެއް ނޫނެވެ. އެއީ ދުނިޔޭގެ އުފަލަށް ފުރަގަސްދޭ ދީނެއް ވެސް ނޫނެވެ. އެއީ އުފަލާއި ހިތްހަމަޖެހުމުގެ ދީނެވެ. ދީންވެރިވުމަކީ ނުވަތަ އަޅުވެރިވުމަކީ ދުނިޔާގެ އުފާތަކުން މަޙްރޫމްވެގެން އުޅުމެއް ވެސް ނޫނެވެ. އިސްލާމް ދީނުގައި އޮންނަނީ ދުނިޔާއާއި އާޚިރަތުގައި ވެސް ކާމިޔާބު ލިބިގަތުމުގެ މަގެވެ. “ހައްދަވައި [illegible] ކަސްލުކަމާއި، [illegible] ދުނިޔޭގައިވެސް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަލާމަތްކުރައްވާނދޭވެ”އޭ ކިޔައި الله އަށް ދުޢާކުރުމުން ވެސް އޮންނަނީ މިހެންވެގެންނެވެ.

އީދު ދުވަހުގެ މަޖްލިސްތަކުގައި، ހުއްދަ ގޮތުގައި މަޖާކުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް ހިމެނެއެވެ. އީދު ދުވަހު އިސްލާމީ މިންގަނޑުތަކާ ހިލާފުނުވާ ގޮތުން މަޖާކުރުން، [illegible] އުފާވެރިކަން ގެނެސްދޭ ކަންތައް ކުރުން އިސްލާމްދީން ވަނީ ހުއްދަކުރައްވައިފައެވެ.

އެހެންކަމުން މުޅި އީދުގައި ހިނގާ ހުރިހާ ބަރަކާތެއްވެސް ބިނާވެފައި މިވަނީ އުފާވެރިކަމާއެވެ. ހިތްހަމަޖެހުން ލިބޭފަދަ ގޮތެއްގައެވެ. [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަޖާކުރުމުންނެވެ.

މި ހުރިހާ ކަމަކުންވެސް އިންސާނާއަށް އުފާވެރިކަމާއި ހަމަޖެހުން ގެނެސްދީ ބުއްދިވެރިކަމާއި އަމާންކަމުގެ މަގު ފަހިކުރުން ކަންކަމެވެ. ހިތްހަމަޖެހުމާއި [illegible] [illegible] ކަންކަމެވެ. ވީމާ އެއްވެސް [illegible] [illegible] އީދު ފާހަގަކުރުމުގެ [illegible] މުޖްތަމަޢުން [illegible] ގެނެސްދެނީއެވެ. ވީމާ އީދުގެ އުފަލުގައި ފުރިހަމަ މާނައިގައި ހުރިހާ އެންމެންވެސް ބައިވެރިވަމާތޯއެވެ!

ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލު ޢަބޫބަކުރު